Julfreden var i hög grad en realitet för livet i Malmö tre veckor varje år. Ett exempel härpå skall här lämnas. Vid sextiden på kvällen den 11
januari 1725 uppstod en häftig ordväxling i handelsmannen Petter Colldeweijs ölstuga vid hörnet av Kompanigatan och Stortorget, d v s i det
"Preislerska huset".

11 januari
år 1725

På
Ölstugan

Malmö
Preislerska
Huset
Vid
Stortorget

Julfreden var i hög grad en realitet för livet i Malmö tre veckor varje år. Ett exempel härpå skall här lämnas. Vid sextiden på kvällen den 11 januari 1725 uppstod en häftig ordväxling i han delsmannen Petter Colldeweijs ölstuga vid hörnet av Kompanigatan och Stortorget, d v s i det "Preislerska huset". Hovrättskommissarien Carl Herslof - i rakt nedstigande led släkt med sin från malmöitiska etermedia välkände namne - och den lybske köpmannen Johan Adolph Lamp skällde varandra för "hundsvått" och "canallie", och det var nära att blottade värjeklingor hade speglat sig i ölkrusen när Herslof tilltalade sin vederpart med orden: - Jag vill låta min pojke piska upp Dig, ty jag håller mig själv för god därtill! En av åskådarna i ölstugan kommenterade situationen så, att "ehuruwähl mången lärer hafwa fatt huden full af hugg för långt mindre, blef dett dock intet mehra," för inte bara hus värden Colldeweij utan också de båda rådmännen Niklas Buscher och Johan Sommelius, som båda funnit vägen till ölstugan efter dagens arbete på rådstugan, skyndade till och påminde de bråkan de om den rådande "juh/efreden ". Det var ett argument som bet, ty snart lägrade sig åter lugnet i ölstugan. Men när krogbesökarna kom ut i den friska luften på Stortorget så korp stridviljan fram igen. Jag hade naturligtvis inte kunnat ge er en massa detaljer om just detta av de otaliga slagsmål som genom sekler!1a ägt rum på Stortorget i Malmö, om jag inte själv hade olösta växlar i det här mycket speciella slagsmålet som ägde rum denna januarikväll 1725 på Stortorget. Min ömkansvär da farfars farfars farfars farbror, fänriken vid det Adlerfeldtska garnisonsregementet Malmö, Andreas Laurentiae Moderns, blev nämligen å det olyckligaste indragen i samma slagsmål, vilket inte enbart åsamkade honom långvarig ohälsa (inte minst vid väderskiften) utan också processer, som inrymde 80 förhandlingsdagar fördelade på fyra och halvt år. Det är således mer som ett demonstrativt exempel på samtidens rättegångs väsende än en vädjan om medömkan med den gamle fänriken som gör att jag lyfter fram honom i detta sammanhang.

”Den uptände Olyckan den 11 jan 1725 i Malmö”

Nu tillbaka till de uppblossande aggressionerna mellan Herslof och Lamp. Herslow rusade fram med blottad värja och skrek: - Nu skall du få explication, Du canallie. Därefter började han att hugga Lamp med sin värja över högra armen. När Lamp då drog sig tillbaka några steg för att kunna dra ut sin värja i försvar gjorde fänrik Moderns sin entre på scenen. Han hade - står det i protokollet - dessförinnan "salve honan· stått bredvid och kastat sitt vatten," och ädelmodigt, för att förhindra att slagmålet skall få ödesdiger utgång gick han nu emellan de båda combattanterna. Enligt egen uppgift hade Moderns "med oblåttad värja och hatten under armen" sökt föra Herslof bort ifrån sig. (Enligt Herslof skulle Moderns däremot ha dragit sin värja mot honom och utbrustit: "- Jag skall låta Dig känna att jag är fänrik!") Då dök en annan perukprydd aktör upp på scenen, nämligen en av tidens mera kända malmököpmän. Han hette Lars Hammarlund, och han kom nu hemifrån sin gård vid Stortorgets sydvästra hörn. Hammarlund hade också tillhört sällskapet hos Colldeweij och där uppträtt både berusat och stökigt. Han bör jade nu att slåss med en träpåk eller "knyppel," först på Lamp så att han tappade värjan. Snabbt tog han upp Lamps värja och började anfalla Moderns med densamma. Med ett par tre väl riktade slag över ryggen fick han Moderns att ramla omkull, och denne fick medan han låg på rygg ytterligare slag på sig. Ropen på vakt: "Gewalt, gewalt!" klingade ut över torget och från högvaktsbyggnaden på torgets västra sida kom en patrull snabbt till platsen. Fänriken Moderns återfanns nedsölad av blod, fältskärer tillkallades och den slagne bars hem till sin bostad. Länge efteråt talade man om denne händelse, "den uptände Olyckan --- som warit hela staden kunnog och af folk i sängarne blifvit hörd". Malmö var vid den tiden förvisso en liten stad.

Petter Colldeweijs ölstuga vid hörnet av Kompanigatan och Stortorget, d v s i det "Preislerska huset".

DEN LYBSKE KÖPMANNEN
JOHAN ADOLPH LAMP

SKÄLLDE VARANDRA FÖR "HUNDSVÅTT"
OCH **"CANALLIE"**,

OCH DET VAR NÄRA ATT BLOTTADE
VÄRJEKLINGOR HADE
SPEGLAT SIG I ÖLKRUSEN NÄR HERSLOF

TILLTALADE SIN
VEDERPART MED ORDEN:

En av åskådarna i ölstugan kommenterade

situationen så, att "ehuruwähl mången lärer
hafwa fatt huden full af hugg för långt mindre,
blef dett dock intet mehra,"

Så tog han upp Lamps värja och började anfalla Moderns med densamma. Med ett par tre väl riktade slag över ryggen fick han Moderns att ramla omkull, och denne fick medan han låg på rygg ytterligare slag på sig. Ropen på vakt:

"Gewalt, gewalt!" klingade ut över torget och från högvaktsbyggnaden på torgets västra sida kom en patrull snabbt till platsen.

Nu började det rättsliga efterspelet till slags målet, och det är ett pedagogiskt och instruktivt exempel för att förstå hur rättegångsväsendet fungerade i Malmö på 1700-talet.

Fänriken Moderns återfanns nedsölad av blod, fältskärer tillkallades och den slagne bars hem till sin bostad. Länge efteråt talade man om denne händelse, "den uptände Olyckan

Julfreden var i hög grad en realitet för livet i Malmö tre veckor varje år. Ett exempel härpå skall här lämnas. Vid sextiden på kvällen den 11 januari 1725 uppstod en häftig ordväxling i handelsmannen Petter Colldeweijs ölstuga vid hörnet av Kompanigatan och Stortorget, d v s i det "Preislerska huset".

Den lybske köpmannen Johan Adolph Lamp

skälldе varandra för "hundsvått" och "canallie",

och det var nära att blottade värjeklingor hade speglat sig i ölkrusen när Herslof

tilltalade sin vederpart med orden:

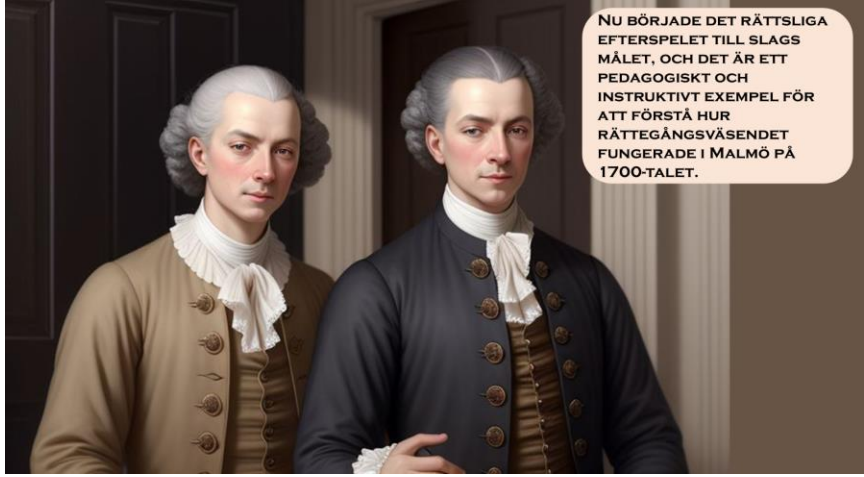

Nu började det rättsliga efterspelet till slags målet, och det är ett pedagogiskt och instruktivt exempel för att förstå hur rättegångsväsendet fungerade i Malmö på 1700-talet.

11 januari år 1725

På Ölstugan

Malmö Preislerska Huset Vid Stortorget

En av åskådarna i ölstugan kommenterade

situationen så, att "ehuruwähl mången lärer hafwa fatt huden full af hugg för långt mindre, blef dett dock intet mehra,"

Fänriken Moderns återfanns nedsölad av blod, fältskärer tillkallades och den slagne bars hem till sin bostad. Länge efteråt talade man om denne händelse, "den uptände Olyckan

Petter Colldeweijs ölstuga vid hörnet av Kompanigatan och Stortorget, d v s i det "Preislerska huset".

Så tog han upp Lamps värja och började anfalla Moderns med densamma. Med ett par tre väl riktade slag över ryggen fick han Moderns att ramla omkull, och denne fick medan han låg på rygg ytterligare slag på sig. Ropen på vakt:

"Gewalt, gewalt!" klingade ut över torget och från högvaktsbyggnaden på torgets västra sida kom en patrull snabbt till platsen.

Fänriken Moderns återfanns nedsölad av blod, fältskärer tillkallades och den slagne bars hem till sin bostad. Länge efteråt talade man om denne händelse, "den uptände Olyckan -- - som warit hela staden kunnog och af folk i sängarne blifvit hörd".